

Artūras Tereškinas

GRINDINIO ŽUVYS

UDK 888.2-1.
Te-109

Dailininkė
Aistė Ramūnaitė

Tereškinas A.
GRINDINIO ŽUVYS: Eilėraščiai. - K.: Orientas,
1991. - 96 p. /Serija „DEBIUTAI“/.

ISBN 5-89942-394-3

Artūro Tereškino eiles nėra vien bylojimas apie save ir sau, pasauliui ir apie jį, nėra ir sąskaitų su žmonija suvedimas. Grindinio žuvys - per prievartą įmintos į civilizacijos žvyra, sulygintos su grindiniu ir palaidotos, tarsi netekusios amo, tačiau jų nebylus patyrimas nūnai prisikelia eilėraščiuose, kuriuose - jaunosios žemaičių generacijos savijauta.

51

Te-----Neskelbta
SL-438-91

©Tereškinas A.,
1991

ISBN 5-89942-394-3

I

AMŽINOS LAIPTINIŲ DULKĖS

*Aš žinau tavo darbus, kad tu nei
šaltas, nei šiltas. O, kad gi tu būtum
šaltas ar šiltas! Bet kadangi tu esi
drungnas ir nei šaltas, nei šiltas,
aš pradėsiu vėmti tave iš savo burnos*

Apr. 3,15-16

**EILĖRAŠTIS BE PABAIGOS
VILNIAUS KLEOPATRAI
(FOSILIONTION)**

Štai mes kranto kriauklės atneštos
ant grindinio amžinos dulkės
laiptinėse ir akyse pavargusiems

mūsų veidai baigia irti
šokinėdami iš vilties į viltį
iš vardo į vardą ir sapną

verkiame kūdikių rožių
verkiame motinų lovų kampu
kuriuose prisiglausti neleista
nei vėjui nei tau anei meilei
baltintai kavai pigiam pyragaičiui

Vilniaus Birute, rausva Kleopatra,
suoliukai ištuštėję nuo žvilgsnių
palauk: žmogžudžiai jau ateina
juoku prisidengę
žinau tiktai viena —

SENAS SIUREILĖRAŠTIS

žalia kėdė
mano galva

grindys raudonplaukės

laikrodžiai akys

o kvapas
vienatvė

kviečiu paukščius išbaltintus

leskite mano akis

leskite mano aklumą kurį

glosčiau kaip žvėrį dabar

jūra išduoda numirėlius

neskaičiuok jų žaidimai vienodi

neskaičiuok jie geltonojo smėlio

jų akiduobės kalba per tyliai

plaka žvilgsnių bizūnais romiaisiais

prisidėk prie skanduojančių broli

žolei:

tarsi mes nemylėtume

tarsi mes negyventume

UNIFORMUOTOS MINTYS

1

rudos grindys kaip tavo plaukai
stotis kelti o angelas liepia
sausrą lūpų kentėti ir lovų
apvaisindamas sapną raudoną
šaukia stingdamas: šalną užmiršot
diržą apskritą kalbą
užmiršai savo nuodėmių balsą
užmiršai užmiršai užmiršai

2

išeiginė diena: žygio dainos ir duona
įklampus paširdžiuos

apkramtyti nagai
juos sudeginęs plausiu
kūno nuodėmės mėlyną dugną
ir tekėsiu mėnulio žaizdom

patikėk mano vaike negeras
tarsi garas pakyla iš ryto
kelias veriasi kelias kartoja:
neturėsi duobės pakartoji dūšele
nesapnuosi

3

ar šventai kada nors patikėsiu
kad šalmuotas ruduo nesibaigia
kad suspardytu veidu prakeikia
lapų ašaras kojas ir šviesą

o balandžiai sustingstantys
ramūs laukai keltas per žolę
toks amžius balandžiai
ištirpstantys elgetų kaulai

mes sustojame
klausomės - olos dainuoja
o po lapais
palėpėse
duobės akys vaikai

įsisunksim į pelenus
įsisunksim į grindinį
išsisunksim iš šito gyvenimo:
ar kempinės ar sūnūs
daigai prie ugniakuro
naktį suirusią
stiprinkimės savim
stiprinkimės pelenais grindiniu

stiprinkimės kol išpils
kol išsunks kol balandžiai —
tai šermenys
varpo dūžiuose varpinių laikrodžiuos

GRINDINIO ŽUVYS BALKONUOSE (fragmentų sąšaukos)

1

kai vakaras pareina pasiklausęs grindinio
kai alkoholikai krenta ir kyla Paskutinės
Vakarienės tyloj virpančių rankų

tebus

lenkiasi pagarbintas veidas žuvies
žvynas pilkėjantis stalias

ir tebus

apkreiktos sielos naktis stiklinė alaus
žuvis be istorijos durų girgždėjimas
bedantėje šypsenoj pradžios į meilę
į prostitutės žandus aklujų akis
čiupinėjančias motinos skaudulius
duonos žiauberė svogūnas
trypiantys verkiantys žodžiai:
balsas aukštybėsna praviros burnos
kumščiams klausiančios sienos
tik kumščiams syvai iš mūsų galvų
vėjo kartuvės kraujas laša
tirpstančiais pirštais

uždarykite Atmintį:
išėjimo nėra
algalapio saulėje šiukšlėse
jos renka nuo miesto stogų
mus atodūsių aidus atsisveikinimus
sapno dugne veidrodiniame

jau stiklinė pilna - besilaukianti moteris

nusisuk arbata ir šešėliai akimirksni juodą

karūnuoja

kruviną kūdikio ranką alkoholiką

krumpliams barškant į langą

leidžiantis mirusiam iš sąvartyno į sąvartyną

iš bekraščio smėlyno į upės drumzliną srautą

po lygiai dalijantis Praeitį

po lygiai

maldas katilų barškėjimo gožiamas

prie mūsų akių

neregių kurčių iščių

nusisuk kad negimtum

nepagaunamas mirksni Dangaus

kvepalais sulaistytas obuolys —

įtūžusi moters tuštybė

Viešpatie

ar galvojate apie mus
aklus kačiukus duryse laiko skersvėjuos
ar galvojate Niekur ramojaus Hosana
ar užkanda Tavo kūno nebus per
kad sužinojai per daug
nors nevertėjo girdėti nevertėjo įeiti
klauptis antenų gyvatėms ir ašaroms
nusigerti nuo skausmo odekolono
nevertėjo

o Viešpatie
ir kam išgalvojai mus

dumbliais apželia durys

kas naktį išduoda kareivį:

nebudėk nerymok akrobate

nes rankos

laukia garbintojų cirkų balkonų

šlaunų ateičiai klojamų lovų -

laikas miegoti

nesvarbu kad nepabusime

laikas neprisikelti negimti negyventi

begėdiškame kūno lovyje skęstančiojo

brangioji

klyksme nesvarbu kad paminklas ir antkapis

gyvesni už mus pirmykščiam siaube

sudėvėtus rūbus gruoblėtus žvilgsnius

nuleidžiamą klozetų vandenį...

nedūsaukite mylimos aklųjų dainos

senais nusidėvėjusiais kraštais
poetiškame kambary
melsvam prispjaudytam rūke
apklosčiusios nekaltą miegą kūdikių
spigiais balsais: sustot! klausau!
rikuotis kirviai ir kapoklės lesančios
akis nukritę lapai stot! klausau! -
sykiu nedūsaukite Viešpaties meilužės
kad nesutiksite blavių jau
nei laiptinėse nei palėpėse nes žuvys
bežadžiai grindinio daiktai
pavirtę mūsų kojomis akmenimis
į dykumas žygiuos be žodžių
be meilės be prasmės

6

pargrižtame: buteliai tarakonai

škac toks tikslas

škac

pirmiausia iškęsti Rytoj

žvakės virpėjime duoną raikančios rankos

škac

pasąmonės vingiuose elniai didragiai

druska lūpose tarp dantų

skalsink mirties plotkelius

(hic itur ad astra)

su vandeniu nepaguodžiamus

įsčių ir sėklos dienos

negeidžiamas judesys

motina mano

7

švaros komisija į užkaborius beldžia sielos:

o stalias lempa kvapas netekties
kurį apspinta musės žodžiai pūvančios
žuvies -

nemoki
virvės gundančios likimo
nemoki būt išaukštintas -

pražūti
bedugnės įsitvėręs atsiklaupiti
nemoki prieš valdovą savo laidotuvių naktį
linksėti prarajai kada išbarsto
tave lyg sėklą laukuose -

o renka akmenis
greičiau pirmyn - taip Ateitį užsėjame
kad neprimintų laikas Amžinybės
erškėtrožė - tautos

8

ar visos naktys išbandytos:

skeveldros banditai šaknys akiduobės
dinamitas - į burnas
o žemė - į neviltį
rytmečio balkonams
užmūrytiems prišnerkštiesiems
tylai su pranašo akimis
provinciališkos giesmės:
duskite žuvys duskite žodžiai
šaudantys kamščiai
šunys griaunantys takus ir tautas
laukia ašarų durų
žūva ir želia
žadina žuvišką vargą
žeidžia žuvelišką maldą
 kryžius žvaigždė
ant belaisvės kaktos

o lauke lieka šunys ir žmonės
o lauke lieka vargetų skausmas
taip nulyja krauju lyg dejonėm
taip mums prikelia bausmę

po stiklu nepražįstantys metai
po stiklu mano motinos karstas
ar turi po akim kas atverstų
žodžio urvą tylėjimą retą

ar sargaujančios dienos užlopo
baltą duobę iš angelo rankų
tebelaiko sparnai juodą lanką
ir strėlė atgimimo apmoko

AUKOJIMAS

ar pažįstate savo kelius
varnų dangų ir krintantį lapą
gatvės mesiją - žmogžudį šlapia
ir gyvačių akys balandžius?

ardami šio pasaulio vargus
ar girdėjote radijo žinią:
kas prikals o prikaltas nubus
sapno akį užmiršęs švininę?

KAREIVIŠKAS EILĖRAŠTIS

aš klausiu savęs
po ramia žvaigžde ar gimei mano veide
be raukšlių be žalio kaštono šešėlio

aš klausiu
ilgėjančią dieną pavasario salsvo
po lūpų žvirgždu o skaisčioji dievybe

atimki ramybę
o gal ne ramybė many
ir ne purvas
ne sniego žaidimų
ir kraujo lašų
beieškodamas verksiu:

o moterys moterys
glostykit denkit žaizdas
ir taip jau ramu nebebus
bežiūrint į kūnų
virtimą pilkėjančiais lapais

lemtis jūsu kūnai
tai lapai
ant mūsu žaizdų ir karų
ir pakrančių smėlys
gal tik povas
užpusto gal uodega savo
nuplyšusius jūsų sparnus

**senos dvokiančios votys asfaltų
žiūrovų antenų**

plaukia vyno grėsmė siūbuoja
akli demostenai

sveikink mus Išganytojo venom
mes griešni bet atleisk kad gyvenam

PIRMASIS JONO LAIŠKAS

nes visa ko mes bijome
po varnalėšom lyjantys
nes visa ką mes girdime
po varnalėšom mirštantys
nes visa ko nemylime
po varnalėšom kylantys –

mirties saldus šlamėjimas
akių geismai - į vėją

sergėk save šventas žmogau
iš vakaro tik vienas teišėjęs
tik vienas numazgotom kojom
stovi prie vartų

o kyla

kyla tau veidan dilgė
ir ašaros iš skausmo verda
o iš akių

išeina neviltis

siūbuoja

ant pražilusios galvos

dilgių vainikas

AKMENS MALDA

aregono lietus:
merdėjantis dieve, nusiplauk
rankas
pasmaugtų kūdikių galvose
neradai nedorybės
nusivalyk kojas
į lietu atasuk
primityvią mūsų vaizduotę
sugrįžk, tėve

ANGELÈ, CHARONO MARTI

GIESMĖS MYLIMAI

1

tarsi akmenį vedu tave

avį baltą be rūbų
paguldysiu sesele
pagirdysiu
už pažemintus
už angelus
savo rankų vėsa
prie Jeruzalės

nuteistiesiems
vargdiniams ir mirusiems
mūsų vaikai
krintantys lapai

2

juodas antkapis

mėlynos gėlės - tai tu
mylimoji

gražūs tavo laiškai
gražūs kaulai
o gražiausias tai karstas

kas dieną atkasu tave
kartodamas:
tu atjosi ant asilės
tu romi kaip žolė
pas mano duris

nervingas šešėlio krūptelėjimas -

plyksteli
ugnis lange (virpa žvakė lyg mylimoji,
rankomis užsidengusi veidą),
krypsta į žemę, alpsta nuoga
rūbų skiautėse,

verda Joninių viralą:
šaknys, žievės, tarmės, avispiriai,
alkanas kūnas,
atsispyrus linkin alkūnės tamsiai
raudona žuvis į dumblynus nakties
nešasi žaizdą

ir dabar: lietsargis vėjas kovarnių tuntas
laikraščių skiautės valkata aikščių sukurtas
gausmas lėktuvų radijų ir klozetų
mintys - žolėjų ir balkono rozetėjų

Ir dabar: ne vėlu mūsų kūnams pintis
žibalo grindinio akmeniu erškėčio uoga
baltas nekaltas žvilgsniais ir nerimu išsirrinti
keliasi nasturtų žiedai vargui ir luotui

kurs neša
be žodžių

MADONOS PAVEIKSLAS

rytais pro lietaus augimą
ant pilkųjų šaligatvių ir
baltų šventųjų balkonų
madonos užverktais veidais
madonos užlauštom rankom
rytais
lūpomis liečia praskrendančių
balandžių sparnus —
sudie kaip neišeidamos
kaip praeidamos
purvinos nasturtos
jūsų sėklos - madonų akys
krentančios iš balkonų
praeiviams į burnas
aš ir tu ir tu

2

žaičiuojančiai ašarai tavo akyse
girtam žvilgsniui užgesusiai žvakei
menančiai apanglėjusias lūpas
saldų dūmą — lyg bučiuotų
prisiminimų duris kadaise išgirstas
žodis:

tu ne marti žieduota velkanti alkį
neperskaitytų vartų žvaigdžių
tu ne mirtį žadanti gegutė
kuri meta svajonę po svajonės
iš mėlyno aidų lizdo

sužieduotinė neatsiliepianti
nebyli savo teise užmiršti
atsigręžk

VARPINĖ JAZMINŲ ARBATAI E.

1

išskleidžiu skėtį medinėm rankom
jazmino žiedus po lietaus renkam
verdam arbatą žiūrim į stalą
lauki o motinos akys lyg salos
naktis antra muzika šnara
nemoku kalbėti taip negražu ir negera
aš jaunas nežinantis moterys
mano palieka vaikus pro duris
varo mane lydi rankos ir kvapas
atleisk nemokėjau tavęs sapalioju
tavęs turėti žinok
balsas nutrūksta ak
balti balti kūnai gęsta
tamsoj tarsi žvakės valanda
išliekanti manyje
kolei tave sutiksiu
vėl ir vėl

traukinys peronas gelsvos šviesos

manyje smėlis baltas ir lygumos
kalvos miškai ateity žolės
viskas keisis Jeigu motina brolis
penkiolikta antra valanda
už durų skambutis ir laiptai
liftas ir tavo langas
jame jazminų arbata ir trys
lovos stalas akys cigaretės
niekas nepasikeitė -
Išlydintys žingsniai
jokio prisilietimo arba
laukdami prarandame
laiko skonį ir drąsą
pradėti šokį mūsų tamsoj
o penki metai su muzika
lyjančiomis gatvėmis
nuo šviečiančio lango
nuo laikrodžio skambučio
septintą
medis aš lietus spengia
Kas pasikeitė

baltas varpinės bokšto dūžis

suranda tave
lietus juodas skėtis ledai
su vyšniomis kai negalvoji
apie ateitį prancūziški užrašai
sienose ar ne Paryžius
su tavim lyjant lietui
teškant ant žodžių
yra baltas bokštas
juodame skėty
ilgas kiemas nakčiai
uždaromos langinės
pilki bendrabučiai išskiria
laiptais traukiasi ašaros
vedamos šviesiaplaukės mergaitės
už jų aš
su balta varpine
gelsvame krepšyje

ŽUVIES EPITAFIJOS

1

šaltos akys - tai ugniai į žemę
žiaunos - vėjams suplėkusiems lūpoms
kad girdėtų kaip kaulus semia —
duobės tuščios per naktį ūkaus

2

žuvie geltona mano mintyse
žaviai šypsaisi susikėlus kojas
an veido moteriai sūriuoju
širdies galu nunuodiji mane

II

GRIŪVANČIOS KALBOS GENEOLOGIJA

*O jours las detre jours, o soirs vieux
detre*

soirs!

O.V. de L. Milosz

**(išguldysiu šią apskritą kalbą
bulvės žiedą ant veido šešėlių
poliruotas naktis vėjui skalbiant
nes gyventi kitaip nemokėjau)**

Štai,
grindiny nevaisingas
kol žingsniai užrakina išspardo
tavo iščią kareiviai

Štai,
ko verki ir nejaugi
neužmiršti skustuvo ir būgno
paguodos išlaistytos

Štai,
teatstoja atidengtos mintys
tavo burna
susitvardyk

Pasiūti maišą kančioms melancholiškai

šokant paukščiams,
tai ramina, tai valia po kojomis
tarsi usnys pūvančios dantenos.

Prasikaltėlių dainos: pasisėti žodžių,
nesuskaitomų smilčių tulžies —

išgerk tą sekmadienį, popietę,
nes nėra nieko, kas želtų
pavargusioj sieloj šiandien;
kabinuosi lygia dalim
barstydamas galvą
pelenais raudomis,
senas griūvantis sapne

karvelio mėnesį nusileidžia
nuo varpinių iš skaistyklų
karvelišką mūsų sielos
sienos suplojusios sielas

suplonėja ištirpsta
karvelio mėnesį sveikina
svetimi papročiai
baltos žvakės
karvelišką mūsų akis

Ko gi netarei pamišėliui kelio,
Ar strėlės, ar namų, ar koplytstulpio?
Argi kapas nevirksdo?
Argi neprašo jo žodžių klausytis?

Yra lazda keliui,
Yra sūnūs strėlei,
Yra namams šunys
ir dulkės - koplyčioms:

Parodykit savo balkoną,
Paduokit savo nuodėgulus, savo tarnus.
Teeinie šitie paminklai, teenie svečio kojos,
Teeinie karalių galvos kaip avinėliai,
Teeinie.
Negi dėl jų vėjo klausimai, negi jiems
Žodžių vainikai:

Argi ir jie tarp pranašų?
Kad žinotume
gilia duobę, juodą lietu,
Kad žinotume
daikto luomą, smėlio saują,
žvakės pirštą, lango akį —
Negirdėtume
naktį miego, ryto raudos —
„Savo zvankių skripkelių...”

AŠ VIS VIENAS VAKARĖJANTIS ŽVILGSNIS

Kekės man, galas vėjo dainoms,
Kam bejėgis, kam durys
Su keturiom akim.
Aš - svaigulys, baltos užuolaidos.

Dienos man, galas merdinčiai minčiai,
Kam kraujuota, kam medis
Sutrūnijusiam elgetai.
Aš - lopšys, neregio sapnas.

Siela rankose, galas paguodai,
Kam šaukia laukinis asilas,
Kam žolė išminčiai.
Aš su savim savo guolyje.

ŠIEMET

Kodėl neklausi: sargas vartuos
ar ne vargas veriamas
jis verkiančius ramina
ramybės nepavydi mirusiam duobės

kodėl neatsakai: taip Šventas Raštas
erškėčių rykštė dulkė ardanti
linksmybę mūsų vardą
paukščius ir galveles

kas nelaimingas: išsipildė požemis
pamokslai tautai žiedas džiūstantis
pagonių dievas Daukantas beglobiams
prie slenkščių ant šventorių tinkluose

PASAKOJIMAS APIE DVARININKO PLIOTERIO MEILĘ MIŠKUI

kumetis numirs gyvulys
naujas atbėga iš miško
veislinė nelaimė apipjaustyta
pušis brangesnė už dangų

sniegas sveriantis šaką
lazda atitrauks nuo darbų
žiema parkritus prie medžių
patalas lengvas išpurtytas

SUGRIŽIMO RYTAS

pavargusiom šaknim šnopuoja
lietuvio seno Vardas Dominykas
su skiautėm atminties per klaidą
išmėytom Tėvynės keliuose

klausydamas kaip žadinamos tiesias
sugrubusios asfaltų širdys
išgiedantys vargus balandžiai
sparnai žemėti į namus

garbingai nukirsti pareina
takais erškėčių Kalvarijos
snapais kraujuotais ir pravirkę
neiškaltėtu „Tėve kurs...“

LAISVES BANDYMAS

Pro „Pieno centrą“ praskrenda balandis
ak Nojaus paukšti tarsi pelenas į veidą
krenti ir nebeatkeli Tėvynės
karaliau amžinas

nei sraigė savo kiautą myli
pieninga moteris palei Alytų
jos krūtys nusileidžia ir apglosto
kareivių kojas ir šaknis

kasnakt keiksmožodžiai taikingai
tabaką tylų uosto krisdami Giedraičių
šeštojoj atminty ištirpę
į Kalvariją Sibirą į Žolę

DEDIKACIJA ŠALTKALVIŲ GATVĖJE

Skriaudžiuos sukilo senos vištos
pasaulio pabaigą per klaidą susapnavusios
akis pavartė ir sukudakavo:
pažvelki mūsų pone j tautas sparnuočių
į veidą gaidžio į koplyčią
j sraigę ateities augintinę
į nusižeminimo antenas
neskriauski savo seno Vardo
apie karalių krikštą ir karūną
apie dainas senovės unijas
ir mus kurios nubudo tavyje

ŠOKIAI BROLIŲ LIZDUOSE
(utilitarinis eilėraštis jaunimui ir sau)

1

šokai medūza ant laiptų
taškydama taukus
gyvenimus smegenis
lizdus nevertus tavo meilės
ji aprašyta laikraščiuose
kaip judesiai kaimo aikštelėse
broliai schimmy ir blue
kekvokas blekbotomas
opotunistiškas šv. Vito alpulys
toks senas kad pateisintų
orgastiškas jūsų prigimtis

gimsta jauno mėnulio papėdėj

balta keista svajonė
višta užmieganti kas vakarą
balkono kertelėj
simbolių kalbos išmata
slegianti karštanti
idealistė

pranašas Algis Rumbutis

futbolo treneris

guli patvorēj

ūkia pelēda purvas

žadina kelkis

- kur tavo idealizmas

jaunuomene ašaros

karti ir liūdna

spyna ant šaku

ramiai pažiūrėk į akis
ištaškytiems veidams –
kokie gražūs jų žodžiai
ir stiprybės randai

ramiai nusilenk į akis
suspardytoms rankoms -
kokie saldūs jų kraujo žaidimai
o ant odos varnai

ramiai sutik kas jau buvo:
karalystės ir miestai
kalbos sustingusiems
bučiniai išniekintuos
kūnuos

ramiai atsigulk
amžinatilsį mano mergaite

vakarė šaltuma —

nebūti

niekad savimi

lyg kryžius pasmerktas

žvėries dvelkimas

dykvietė

erškėtis pakelej

alyvos kedro šakos

nusvirusios tavęsp

o džiaugsme pražudytas

nesuterš jau moters iščių

iškrypus mano sėkla

šviesą

užstojus lietu

giminės duobes

tai va: vargai

parneštas kūdikio verksmas
gandralizdis

sutinusios kojos
lavonų plaukai

su lietum su kraujuotu lietum
į mane atsigrižę:

tai va

mūsų nebēr

mes išėję

prie kalnelių sutūpę

po žemēm aidai -

kirmėlės ir šliužai

takai ir atmintys

mūsų nematė

apie mus nekalbėjo...

suabejoti pergale:

sustatyti prie sienų miškus
balandžių vaikus nėščias moteris
taip
į spąstus dorybės
kas kvaili tepakliūna:
niekšo mintys
klajojančios avys
į hienas pavirtusios
varpas plazdantis varno snape
o išdavusio balse
spindėk reginiuos
nuogose šaknyse
(colomniez colomniez)
šmeižk
sėklą priešo žemėse
akmeninio angelo kelių smūgiavimą
žemiau gyvenimo ir arčiau nevilties

šita našta beviltei sielai

per sunki
jos rankai liūdinčiai pro langą žvakei
plevenančiai atkelk nuo žemės sparną
lanką mėnulio raižyki
kas vakarą kaktoj
artėk nueidamas
tylėk nutoldamas
į priešų kalbą

mano tėvas

puvėsiui tariau
kirminui
 motina mano sesuo
amžiaus plaukai
ko gi šį rytą atėjot
 pro vėjo žodžius
pro nuvytusį kūną:
 ar kelio ugnies
ar kraujo?
žemės prašau:
 derlius
ne šauksmas ne mintys
 o praviros ištroškusių burnos
durys ir sienos –
žeme
 negerk namų kraujo
neuždenk nekaltųjų akių
 tesuranda vidurnakčio valandą
tesuranda jie atilsio šviesą
 žaidotoj kalboj
vidurnakčio valandą
 angelų maldose
mūsų alsavime

III

EMIGRACIJOS ETIUDAI

*O vienumai Mano gimtinė – vienuma! Per
daug ilgai tarsi laukinis aš tarp
laukinių gyvenau, kad ne su ašaromis
į tave sugrįščiau.*

F. Nyčė. Šitaip kalbėjo Zaratustra

žodynai, pamiršti, aprūkisiais puslapiais,
užlankstytom paraštėm knygyno kertėj,
vasaros dusuliui ieškantys garso:
alsuok, šunie, alsuok, vabalėli,
po šmotelį šviesos susigrobęs,
saugok, sirata, paukščio žegnone,
alpulį, nuplikusią gatvę,
jos kosulį, dulkes,
dievameldy žodi

vartykis ilga jupele apsvilkęs:

neši baltą kartį asfaltu,

tilto turėklais

žygiuosi į jūrą, prakaituodamas sūrią
kalbą,

kabinsies į nežinomą tarmę,
smiltis kapuose, kur gimęs, augęs,
kur sapnuos baltažiedes krūtis

tavo vaikai,

maitinantys sliekus,

lieka

ištikima Jėzusmarija, vandens spalva -
mažėli, kas tave

sviedė jūron per šutra,

šapeli, įsikibęs į sapną

KELIOS NENUPLAUNAMOS ŽYMĖS

nusiprausei —

seną drabužį, persišviečiantį
rūbinės dulkėse, kvapą prarastos Pavandenės
giminės, Smakinio Jankausko, su savo gyvenimu
įsmukusio pelkėj: žmona, karvė, vištos, vaikai.

Įsmukai

į klevo virpesį liepos pradžioj: Martinkus
dviračiu rieda iš Janapolės, garuoja
šviežia mėšlo krūva (nostalgiškas kvėptelėjimas
į devynioliktą amžių, rusišką Juozapinės kaimelį
kitoj Žemaitijos pusėj) - įsmukai,
nenuplėši su oda,

nenugramdysi

PIRMASIS PLENTAS. 1839

plentas taip garsiai
nuo Tauragės lig Šiaulių
vedasi bobą
sušutusiom pažastim
šunta boba šustinius
su karalium
mikalojum pirmuoju
tūkstantis kalnų
po jų katilais
aštuoni šimtai veidrodžių
o upių trisdešimt
devynios
jose prigeria metai

NUOTRAUKA

negyvensi Žaibuojančio akyse,
neprišauksi vaikiška maldele,
keletą kartų iš eilės neverksi,
Ašara - tai giminė, susėdus kieme,
giedanti limpančią akį
Apvaizdos, daigus, serginčius
dėdes, tetas, sielos raudonį,
Adonės vaikus, ašaka, plakanti
pasakas ežero vandeny,
chorui Te visad užtraukiant,
Kur bėga Šešupė
į seną 1939 nuotrauką:

Post Card

Carte Postale

Vyriškų, karinių ir moterų

rūbų siūvykla

„ANDRA“

ir siuvėjų kursai

Communication

delnas ūksmingas kirvio linija

įsikirtęs į Tavo akis

ankantis kūnas

baras su vėju:

šilkų lizdas jo karčiai

išpustantis žvilgsnis

kabinas į lūpas

į limpantį debesį

barsto prakaitą

apėjęs dumblu skauduliais

gramdo rytmečio

odą

kapeliai ant kalno, klevai, grindinys,
žmonių akys, pakilę virš kaulų —
vėjas

tai rimsta, tai neša vaikišką
vasaros lapą,
kapo anga atsivėrus,
tamsūs laiptai prižadina vandenį:
varva,
kliuksi į kibirą.

Laistysiu
tavo rankas,
moterie Žemaitijos,
laistysiu tavo sparnus,
ateitie...

MCMXLI. PAVANDENĖ

anuliuota naktis, neįrašyta protokoluos,
sparnuotuose posakiuos:

ei, kas negyvas nutirpsta
iš baimės - utėlės, musės, laukai, apleisti
gimtinės dangaus, voras, verpiantis kryžiaus
ženklus nakčiai, susigrūdę žvilgsniai,
tarnauti išmokę paskutinį sekmadienį
po karo, vergijos, po Getsemanės
sodų kalbos, nusipirkusios užsienio pasą:
nesiartink, neatimki atodūsiu,
panašaus į apvarvėjusią žvakę,
į brolio pirštą laukuos erškėčiuotuos,
antai,

nusisuk, pulk ant kelių -
pilnatis Marija vedas į Danguų mūsų vaikus

ŽEMAIČIŲ KALVARIJA. KAPINĖS

Išvažiudami į Beržokalnį, susėdam,
akim užmerktom glostom viens kito
žodžius:

vėjau, įeik nesibarškines,
durys,
paskutinį sykį nuplautos,
nerakintas likimas pasaulio
perėjūnams visiems —
aštuoniolikti, keturiasdešimti, karas,
bombos, skeveldra, žilė galvon,
kas sugaudys,
kam Pondievis savo strėles
laido,
ką vadina, renka,
kas plaunasi kojas, rankas,
draskydamas protėvio žarnas,
kas mums iškasa duobę,
nuneša,
guldo, pasako:

NEMIEGOK.

EPITAFIJA TAU

neskęsi sniegyne, liktarna,
apglėbusi šaltus kelius,
tamsoj apklostai sparnus,
našlaitės sapną, jos galvą
po metaline antena,
bežemį praeinančių šnabždesį:
žeme,
 žengiantis į Tave nesiklauso,
kas gimsta

MIESTAS: VIS TIEK IŠEITI

skalambyki kol vasaros naktis į dulkiną
miestelio vandenį palinkus žvelgia
kol atkelia ranka tau durų velkę
ir prašo: nesugrįžk arba į mano glėbį gulkis

nežinomas o nežinia pašėlusi į rūką
įsisuka apspjauto sąvartyno smarvę
gurkšnoja verkdamą kol sirena suūkia
garsus dangaus: tavin ji varva

varguomenės kvartaluose surašinėjamos utėlės

šaknys

vargetų šakos atsakymai: kuo vardu tavo Dievas?

kokios jo kojos? Ar barzdotas, už ką jis balsavo?

kikenanti šypsena medinėj Afrikos skulptūroj:

karaliau

tu atsilikai nuo mados

neskaitai laikraščių

nevaikštai

Justiniškių ir Pašilaičių Takais

neskaičiuoji kapeikų

netrankai durimis

atsuki skruostą bučiuojančiam

verki kai neskauda

ir tavęs nėra tam Čiurlionio paveiksle

nepasakysi

kas atilsio neduoda
kas merdintį palakina

lyg šunį

kas praneša:

viršūnėj

žmonės

negimusio dvasia pasilypėjus

už miesto vartų

už valstybės sienų -

kas nuoga

vienišą

apleistą

suras išgers atsidūksės

krūtinė

pavadins:

tai mūsų Siela

tai Tėvynė

MOKSLAS APIE NAMUS

1

atsimink: aklą motina pardavė
prieš tris šimtmečius senas išminčius
pranašavęs Reginčio mirtį
salsvą vardo agoniją alpstančio kūdikio ranką
baltą lavono nuotrauką verksmo muziką
traškančią
karo šypseną tarsi žmogaus
kuriam atimtos teisės užgimti

atsiremka: turgaus aikštėje pūvantys kūnai
prekiauja plaukais kojomis kepenis
atiduoda ereliams prostitutėms
seniems smaližiams iš praeito amžiaus
džiunglių vargšams balandžiams
šeimininkėms užmiršusioms
pasaulio pradžias

3

atsimerk: geriantys alų galvoja apie Tėvynę
geriantys vyną kalba apie Tėvynę
spardantys Tėvynę myli Tėvynę
gulintys purvynuose šaukia Tėvynę
ar girdi: atokvėpio pagirių mėlynių Tėvyne
į Tavo iščią
nuodėmingos
ašaros mūsų

raupsuoti ir liūdintys
barstomi tarsi sėklos
šunims

trokštantys ir aklieji
skinami tarsi vynuogės
balkonuose

dygsta erškėčiai
usnynuose raitos gyvatės
ir peri vėžliai:

kriskime
žemèn aukime
duonai išalkusių

kirčiui nerastos Ateities

VĒLINĒS

geriu, kol raibuliuoja margas drabužis
tarpdury, dairosi kelio grīžti
emigrācijas nudrengtom kojom,
skauduliais užsidengęs veidą,
lyg vandenį ribintų vėjas,
lyg platus žvilgsnis po žemėm
įsispitrijęs trauktų paklodę
ir čaižytų:
ne aš renku spalio sakus
ir ne aš Visus Šventus
apdalinu brolių kaulais

Viešpatie, Tavo tyla,
praplēšus akis,
virsdama alyvos žiedu,
byra ant žemēs.

INGAS

apvilks smertelnais marškiniais
gana mažų grabelių
išneš tave
iš namų ing kuriuos nebsugrįši
zvanys ir po tavęs:
ir paskutinę dieną
prie smerčio
ing amžinųjų ugnių

Turinys

I. AMŽINOS LAIPTINIŲ DULKĖS.....	3
Eilėraštis be pabaigos Vilniaus Kleopatrai (Fosiliontion)	5
Senas siureilėraštis	7
Kviečiu paukščius išbaltintus	8
Uniformuotos mintys.....	9
1. rudos grindys kaip tavo plaukai	9
2. išėiginė diena: žygio dainos ir duona.....	10
3. ar šventai kada nors patikėsiu.....	11
o balandžiai sustingstantys	12
Grindinio žuvis balkonuose (fragmentų sąšaukos)	13
1. kai vakaras pareina pasiklausęs grindinio.....	13
2. jau stiklinė pilna - besilaukianti moteris.....	15
3. kvepalais sulaistytas obuolys	16
4. dumbliais apželia durys	17
5. nedūsaukite mylimos aklųjų dainos	18
6. pargrįžtame: buteliai tarakonai.....	19
7. švaros komisija į užkaborius beldžias sielos.....	20
8. ar visos naktys išbandytos	21
o lauke lieka šunys ir žmonės	22
Aukojimas.....	23
Kareiviškas eilėraštis	24
senos dvokiančios votys asfaltų.....	26
Pirmasis Jono laiškas.....	27
sergėk save šventas žmogau.....	28
Akmens malda	29
ANGELĖ, CHARONO MARTI.....	31
Giesmės mylimai.....	33

1. tarsi akmenį vedu tave.....	33
2. juodas antkapis	34
nervingas šešėlio krūptelėjimas	35
Ir dabar: lietsargis vėjas kovarnių tuntas	36
Madonos paveikslas	37
Simbolio anga	38
1. Saldžioji	38
2. žaibuojančiai ašarai tavo akyse.....	39
Varpinė jazminų arbatai	40
1. išskleidžiau skėtį medinėm rankom	40
2. traukinys peronas gelsvos šviesos	41
3. baltas varpinės bokšto dūžis	42
Žuvies epitafijos	43
1. Šaltos akys - tai ugniai į žemę.....	43
2. žuvie geltoną mano mintyse	43
II. GRIUVANČIOS KALBOS	
GENEOLOGIJA	45
(išguldysiu šią apskritą kalbą).....	47
Štai.....	48
Pasisiūti maišą kančioms melancholiškai.....	49
karvelio mėnesį nusileidžia	50
Ko gi netarei pamišėliui kelio	51
Aš vis vienas vakarėjantis žvilgsnis.....	52
Šiomet	53
Pasakojimas apie dvarininko Plioterio meilę	
miškui.....	54
Sugrįžimo rytas.....	55
Laisvės bandymas.....	56
Dedikacija Šaltkalvių gatvėje.....	57
Šokiai brolių lizduose.....	58
1. šokai medūza ant laiptų.....	58
2. gimsta jauno mėnulio papėdėj	59
3. pranašas Algis Rumbutis	60
ramiai pažiūrėk į akis.....	61
vakarė šaltuma.....	62
tai va: vargai.....	63

Suabejoti pergale	64
šita našta beviltei sielai.....	65
mano tėvas.....	66
III. EMIGRACIJOS ETIUDAI.....	67
žodynai, pamiršti, aprūkusiais puslapiais	69
vartykis ilga jupele apsilkęs	70
Kelios nenuplaunamos žymės.....	71
Pirmasis plentas. 1839	72
Nuotrauka	73
delnas ūksmingas kirvio linija.....	74
kapeliai ant kalno, klevai, grindinys.....	75
MCMXLI. Pavandenė	76
Žemaičių Kalvarija. Kapinės	77
Epitafija tau	78
Miestas: vis tiek išeiti	79
varguomenės kvartaluose surašinėjamos utėlės....	80
nepasakysi	81
Mokslas apie namus	82
1. atsimink: aklą motiną pardavė	82
2. atsiremk: turgaus aikštėje pūvantys kūnai	83
3. atsimerk: geriantys alų galvoja apie Tėvynę.....	84
raupsuoti ir liūdintys	85
Vėlinės	86
Viešpatie, Tavo tylą	87
Ingas.....	88
„Po žemėm aidai". (R.Karmalavičius)	89

Grožinės literatūros leidinys

Tereškinas Artūras
GRINDINIO ŽUVYS
Eilėraščiai

Redaktorė **A. Jurgutienė**
Dailininkė **A. Ramūnaitė**
Tech. redaktorius **J. Szanski**

Duota rinkti 1991.04.03. Pasirašyta spaudai 1991.04.25. Formatas 62x84/16. Popierius ofsetinis. Garnitūra TmsRmn, 12 punktų. Ofsetinė spauda. 6 sąl. sp. 1. Tiražas 3 000 egz. Leidinys Nr. 51. Užs. Nr.871 . Kaina 1,50 rb. „Oriento“ leidykla, 233043 Kaunas, Automobilistų 18-34. SL-438. Spausdino SLVS, 232000 Vilnius, Dariaus ir Girėno 39